

महाराष्ट्र शिक्षण समिती द्वारा संचलित

महाराष्ट्र महाविद्यालय, निलंगा

प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र देण्यात येते की, कुमार / कुमारी Suryawansh Shant Kumar

इयत्ता BCAT हजेरी क्रमांक 09

शैक्षणिक वर्ष २०-२०२३ मधील प्रकल्प कार्य Soil pollution

या विषयावर मार्गदर्शक शिक्षक / प्राध्यापकाच्या मार्गदर्शनाखाली अपेक्षित सर्व कामकाज, माहिती संकलन व अहवाल लेखन विद्यापीठाच्या कला लेखन नियमाप्रमाणे प्रकल्प कार्य तयार केलेले आहे. सदर प्रकल्प कार्य हे संबंधित विद्यार्थ्यांने स्वतः संकलित केलेले आहे.

सदर प्रकल्प कार्य हे संबंधित विद्यार्थ्यांने स्वतः संकलित केलेल्या लेखन सामग्रीवर आधारित असून स्वतःच्या हस्ताक्षरात लिहिले आहे.

दिनांक : १८ - १० - २३

मार्गदर्शक

परिक्षक

Principal
Maharashtra Mahavidyalaya
Nilanga 413521 Dist. Solapur
प्राचार्य / उपप्राचार्य

अनुक्रमणिका

अ.क्रं.	घटकाचे नाव	पान क्रं.
1	प्रस्तावना	
2	अर्थ आणि व्याख्या	
3)	सृष्टी प्रदूषणाचे प्रकार आणि स्रोत	
4)	सृष्टी प्रदूषणाचे उद्दिष्टे	
5)	सृष्टी प्रदूषणाचे महत्त्व	
6)	सृष्टी प्रदूषणाची कार्यपद्धती	
7)	सृष्टी प्रदूषणाचे परिणाम	
8)	सृष्टी प्रदूषणाचे रोखण्यासाठी उपाय चौकना	
9	मातीच्या गुणवत्तेचे मूल्यांकन	
10)	सृष्टी प्रदूषणाची निरीक्षणे	
11)	निष्कर्ष	

सृष्टी प्रदूषण

प्रस्तावना

पृथ्वीवशात अस्मगरे काही नैसर्गिक पोष्ट-चरितात तसेच मानवानिर्मित घटक जेव्हा पृथ्वीवशात होतो. पोष्ट-चरितात तेव्हा पृथ्वीवशातमध्ये अस्तित्वात असणाऱ्या अनेक घटकांमध्ये अस्मगलात निर्माण होते. आणि त्याचा परिणाम घटकांच्याच्या मुख्यत्वे नैसर्गिक घटकांच्या, मुख्यत्वे अस्तित्वात होता. आज पृथ्वीवश अनेक नैसर्गिक आणि मानवनिर्मित घटकांच्या परिणाम होऊन मानवसमाज मोड मोट्या पृथ्वीवशीय समस्या निर्माण झाल्या आहेत. सृष्टी प्रदूषण ही त्यापैकी एक प्रमुख समस्या आहे.

सर्वसाधारण काळातही वस्तुचं किंवा पृथ्वीवश अस्तित्वे प्रदूषण हे नैसर्गिक घटकांमध्ये किंवा मानवामुळे होऊन निर्माण होते. हा पाणी घांच्यावरून जमीन हा मुख्यत्वे एक उद्युक्त आणि अत्यंत महत्वाचा पृथ्वीवशातील घटक आहे. पृथ्वीवश उपलब्ध असलेल्या जमिनीचा वापर माणूस विविध कारणांसाठी करतो. त्यामध्ये वसाहती येतो, वनस्पती, उद्योगांमध्ये धातूकाम जलस्रोत काही ठिकाणी पावसा अक्षती वाळवंट आहेत.

सूदा	प्रदूषण	अर्थ
आणि	व्याख्या	

अर्थ

सूदा म्हणजे जमीन. योग्य हवामान उपलब्ध असले तर ही ध्वनिज घटकयुक्त जमिनिवर नैसर्गिक घटक (नद्या, अरोनरे पिके, वनस्पती, जलाशय ध्वनिज क्षेत्र इ.) व अंतर्गत घटक (सुमारती, मॅग्नेट, कायलिये इ.) वर वस्तू, लोहमार्ग, उद्योगांदां, घरण प्रकल्प आढळतात.

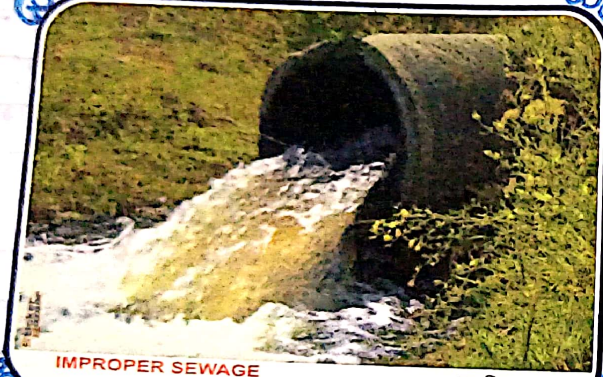
व्याख्या

(1) " जमिनि मातिसध्ये विविध प्रकारे विषारी रासायनिक द्रव्यांचे आक्रमक होणे म्हणजे सूदा प्रदूषण होय.

(2) " सूदेच्या जैविक, रासायनिक भौतिक गुणधर्मात अनावश्यक परिवर्तन किंवा असंधीद्वि झाल्याने अजीवांचे जमिनी अविद्युत होते. त्यामुळे नैसर्गिक गुणधर्म

उपयोग नष्ट होतात जमिनी नापीक व निरुपयोगी व्हाते त्यालाच सूदाप्रदूषण असे म्हणतात.

IMPROPER SEWAGE
Leads to soil contamination

अनुचित मल

मृदा प्रदुषणाचे प्रकार आणि स्रोत

जमिनीच्या भौतिक तसेच जैविक आणि जैविक गुणधर्मांवर खरेच एक विपरित परिणाम घडवून आणताना त्यांच्यामुळे मृदेची गुणवत्ता खालवते. पुढील काही एक मृदा प्रदुषण होण्यास कारणीभूत ठरतात.

① मातीची धूप :

जमिनीच्या वरच्या घटतीस माती वाऱ्याच्या प्रक्षेपामुळे तसेच वाहत्या पाण्याबरोबर वाहून जाणे ही एक नैसर्गिक घटना आहे. मातीची मोठ्या प्रमाणावर धूप ही पावसामुळे होते. पावसाळ्यात दिवसांत आलेल्या पुरामुळे मोठ्या प्रमाणावर मातीची धूप होऊन जाते.

② शेतीसाठी वापरली जाणारी खते :

जमिनीमध्ये K , N आणि P अंशुगे यांसारखी सूक्ष्म पोषक तत्वे असतात त्यांबरोबर पिढ्यांवाढीसाठी आवश्यक असणारी B , Zn आणि Mn सारखी सूक्ष्म अन्नद्रव्ये असतात. या अन्नद्रव्यांचे प्रमाण रासायनिक खतांच्या वापर करून वाढवता येते आणि उत्पादन वाढवता येते.

SOIL EROSION

मिट्टी का कटाव
Erosion is the removal of solids in the natural environment

मृदा प्रदूषणाची उद्दिष्टे

- 1 मृदा प्रदूषण संकल्पना समजून घेणे.
- 2 मृदा प्रदूषणाचे प्रकार आणि त्यात पाबाबत सविस्तर माहिती जाणून घेणे.
- 3 मृदा प्रदूषणाच्या कामगारान्वा कारणांचा आढ्याय करणे.
- 4 मृदा प्रदूषणामुळे होणाऱ्या परिणामांचा आढ्याय करणे.
- 5 मृदा प्रदूषण रोखण्यासाठी करण्यात येणाऱ्या उपाय-योजनांची माहिती घेणे.
- 6 मृदा प्रदूषण या विषयाबाबत सर्वांना माहिती उपलब्ध करून देणे.

SOIL SALINITY
फिटेटी की लक्षण
Salt effects can result in degradation of soil & vegetation

भूदा प्रदूषणानु नष्टना

पृथिवीवर उत्तर प्रदेशप्रमाणानु मानी एत
 देशीन एक महत्त्वान्ना धरत आते. पानु आज उपवाहा
 धोषयानुन बाहेर पडतारे जाडवाणी प्रविष्टा न कुवता
 जेव्हा तसे अस्मिनिमध्ये जोडल्याने जोडवा प्रमाणावर
 मानी पडून घडून येते.
 त्यानप्रमाणे जीनिमध्ये अस्मापनिष्ठा वताना
 अतिवापर केव्हाचे तसेच कुपरा आकारपाने भूदा प्रदूषण
 प्रदुषित होते. वाडत्या लोडसक्येना निघारा उपनक्ष्य
 वहेवा पाखाडी अंभानतोड करून जावा उपनक्ष्य वेवा
 पाखाडी उपनक्ष्य कुनि जाते परंतु मोडया प्रमाणावर
 कुनि या अंभान लोडसक्ये अमानानि धुप मोडया
 प्रमाणात होते. भूदेने प्रदुषण होखण्यामागे भूदा
 प्रदुषणानु स्त्रान होखुन त्याने निर्मुलन कुशा प्रकारे
 करीता येईन पावर उपाय होखुन आज वाडतये आहे.
 ज्याप्रमाणे स्त्रावांना पाणी आणी एवा
 अन्धान महत्त्वान्ना आहे. त्यान प्रमाणात मानी ए
 नितक्यान प्रमाणात महत्त्वान्ना आहे. मानी वनस्पतींना
 झायार देणे आणी त्या मासिवर सर्व स्त्राव
 कुवनडुन आसताने. यंत्रप्रक, संघटक, माशीप्रक,
 मानी धुप अंत्यवान आहे. भूदेनुन, भूदा
 प्रदुषणान्ना आड्यास करणे आज महत्त्वान
 करन आहे.

